

Therapietrouw bij Patiënten Fysiotherapie en Manuele Therapie met Lage-Rugklachten

Compliance in Patients Physiotherapy and Manual Therapy with Low Back Pain

Steven.V. Bos

Scriptiebegeleider: Dr. C. Bolman

Tweede begeleider: Drs. M. van Stralen

December 2008

Faculteit Psychologie

Afstudeerrichting: Arbeids- en Organisationspsychologie

Open Universiteit Nederland

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Summary	5
1. Inleiding	
1.1 Therapietrouw, lage rugklachten en oefeningen	6
1.2 Determinanten van therapie (-on) trouw	8
1.3 Vergroten van therapietrouw	9
1.4 Effecten van Implementatie Intenties	11
1.5 Doelstelling, onderzoeksvragen en hypothese	12
2. Methode	
2.1 Onderzoeksgroep	15
2.2 Meetinstrumenten	15
2.3 Onderzoeksprocedure	18
2.4 Analyse	20
3. Resultaten	
3.1 Kenmerken steekproef en vergelijkbaarheid tussen de experimentele- en controlegroep	21
3.2 Samenhang tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabelen	22
3.3 Vorming van het implementatie intentie in de experimentele groep	23
3.4 Effect van het maken van een implementatie intentie op planning van oefeningen	25
3.5 Effecten van de interventie	26

4. Discussie	
4.1 Samenvatting resultaten onderzoek	28
4.2 Tekortkomingen van het onderzoek	29
4.3 Aanbevelingen voor verder onderzoek en voor de praktijk	31
Literatuurlijst	34
Bijlagen:	
1. Vragenlijst T1 voor de experimentele groep	40
2. Formulier voor implementatie intentie	44
3. Vragenlijst T1 voor de controle groep	45
4. Vragenlijst T2 voor de totale groep	49
5. Instructiebrief met bijlage aan fysio- en manueel therapeuten	54
6. Oefenblad voor de patiënten met lage-rugklachten	55

Samenvatting

Therapietrouw is al jaren een probleem bij patiënten fysiotherapie en manuele therapie met lage-rugklachten. Het formuleren van een implementatie intentie is in een aantal onderzoeken succesvol gebleken in het vergroten van terapietrouw en de uitvoering van doelgedrag. De vraag in dit onderzoek is of het formuleren van een implementatie intentie bij patiënten fysiotherapie en manuele therapie met lage-rugklachten leidt tot een betere terapietrouw met betrekking tot het opvolgen van bewegingsadviezen ten tijde van de behandelperiode.

Het onderzoek betrof een gerandomiseerd experiment waarin 15 fysio-/manueel therapeuten uit de regio Rijswijk (ZH) deelnamen. In totaal werden door hen 70 nieuwe patiënten met lage-rugklachten geïncludeerd in de studie.

De respondenten werden bij binnenkomst door de behandelend fysio-/manueel therapeut at random verdeeld in een experimentele groep en een controlegroep, vervolgens vulde men de voormeting in. De respondenten in de experimentele groep formuleerden hierna een implementatie intentie. Na 3 weken volgde de nameting, waarin alle respondenten nogmaals een vragenlijst invulden. Uiteindelijk waren er 60 respondenten die ook de nameting invulden. De respondenten waren gelijk verdeeld over beide groepen.

De resultaten lieten zien dat de implementatie intentie geen effect had op de terapietrouw. Dit kan komen doordat de implementatie intentie interventie niet krachtig genoeg was. Zo ontbrak er bijvoorbeeld een terugkoppeling op de door de patiënt geformuleerde implementatie intentie. Het bleek dat inschatting van de eigen effectiviteit wel een significante invloed had op de terapietrouw. Patiënten met een hogere inschatting van de eigen effectiviteit waren meer terapietrouw.

De interventie in deze opzet is niet effectief gebleken, wat niet wegneemt dat een implementatie intentie toch zinvol kan zijn om terapietrouw te verbeteren. In vervolgonderzoek moet er bijvoorbeeld een terugkoppeling plaatsvinden op de geformuleerde implementatie intentie en de huiswerk oefeningen moeten in samenspraak bepaald worden door de patiënt en de behandelend fysio-/manueel therapeut.

Summary

Compliance, therapy adherence has been a standing issue for physiotherapy and manual therapy patients with lower back problems. Formulating an implementation intention proved in several cases to be successful in increasing compliance. The question posed in this research is whether formulating an implementation intention by physio-/manual therapy patients with lower back problems increases their therapy adherence to the recommended exercises during the period of treatment.

The research covered a random experiment in which fifteen physio-/manual therapists in the vicinity of Rijswijk (ZH) participated. Overall seventy new patients (participants) with lower back problems were included in the study.

The participants were divided at random by the attending physio-/manual therapist into an experimental group or a control group, after which the baseline measurements were conducted. The participants in the experimental group formulated an implementation intention. Three weeks later a post-test followed in which the participants filled in another questionnaire. A total of sixty respondents completed the post-test. Respondents were divided equally over both groups.

The results showed that the implementation intention had no effect on patient compliance. This may be due to a weakly formulated implementation intention intervention. For example there was no feedback on the patient's implementation intention. Patient's self-efficacy had a significant influence on therapy adherence. Patients with a higher self-efficacy proved to have a higher compliance.

The intervention in this manner proved to be ineffective, but doesn't detract however from the fact that an implementation intention can be meaningful to improve compliance. Further research could be conducted to examine whether the inclusion of feedback on the implementation intention could make a difference in effect and the exercises need to be determined by the patient and the attending physio-/manual therapist.